

ตลาดแรงงานไทย ในภาวะวิกฤติ จุดเศรษฐกิจฟื้นช้า

ตลาดแรงงานของไทยได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากวิกฤติเศรษฐกิจ COVID-19 ส่งผลให้อัตราการว่างงานพุ่งขึ้นสูงสุดในรอบกว่า 10 ปี อีกทั้งในกลุ่มผู้มีงานทำก็มีแนวโน้มที่จะได้รับรายได้ที่ลดลงมาก จากทั้งชั่วโมงการทำงานที่ลดลงมาก การหยุดงานชั่วคราวจากการปิดเมือง และการกลับไปประกอบอาชีพในภาคเกษตรของคนจำนวนมากในช่วงที่รายได้ภาคเกษตรหดตัวจากภัยแล้ง EIC มองว่าการทรุดตัวของตลาดแรงงานในครั้งนี้น่าจะยืดต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจในระยะสั้น ความเสี่ยงสู่ภาคการเงินผ่านช่องทางสินเชื่อ ไปจนถึงศักยภาพการเติบโตของเศรษฐกิจไทยในระยะยาว

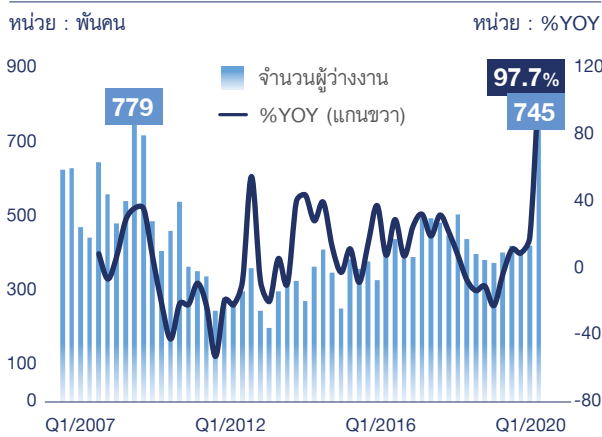

ตลาดแรงงานไทย ในภาวะวิกฤติ จุดเศรษฐกิจฟื้นช้า

ผลกระทบที่รุนแรงของ COVID-19 ต่อเศรษฐกิจ นำไปสู่การว่างงานที่สูงที่สุดนับตั้งแต่วิกฤติการเงินโลก ของตลาดแรงงานไทย โดยเพิ่มสูงขึ้นไปอยู่ที่ระดับ 1.95% ในไตรมาส 2 ปี 2020

จำนวนผู้ว่างงานทั้งประเทศ

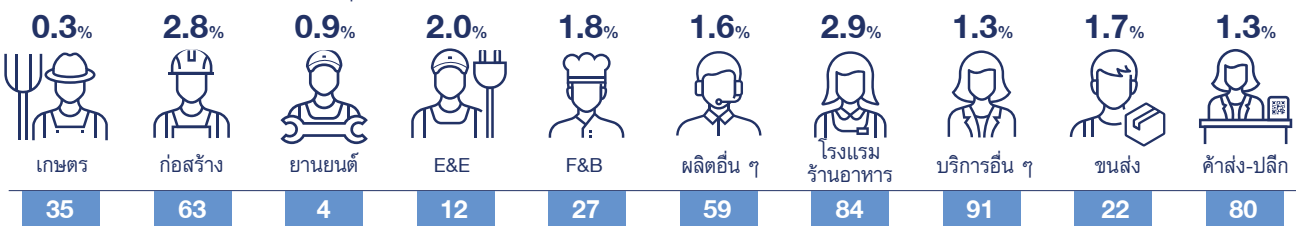
อัตราการว่างงานทั้งประเทศ

ทั้งนี้การว่างงานเพิ่มขึ้นในทุกอุตสาหกรรม โดยเฉพาะธุรกิจโรงแรมและร้านอาหารที่มีอัตราการว่างงานที่สูง สอดคล้องกับการได้รับผลกระทบจาก COVID-19 ที่รุนแรงกว่า

อัตราการว่างงานแยกตามอุตสาหกรรม

หน่วย : % ต่อกำลังแรงงานรวมของแต่ละอุตสาหกรรม

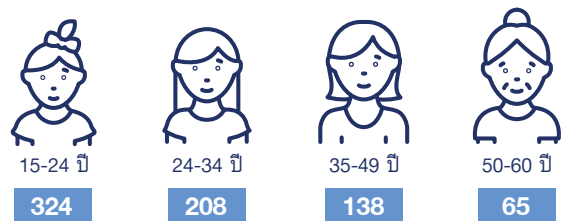
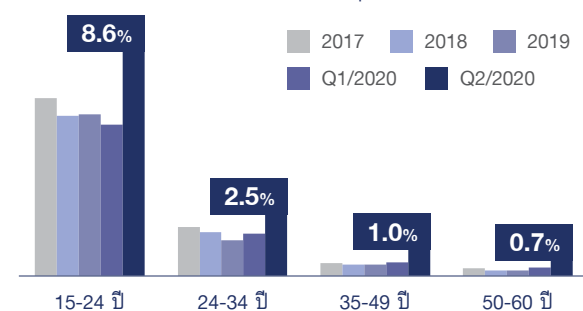

■ จำนวนผู้ว่างงาน ณ Q2-2020 (พันคน)

อัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นในทุกกลุ่มอายุ โดยอัตราการว่างงานของกลุ่มแรงงานอายุน้อย (youth unemployment) สูงกว่ากลุ่มอื่นอย่างเห็นได้ชัด

อัตราการว่างงานตามช่วงอายุ

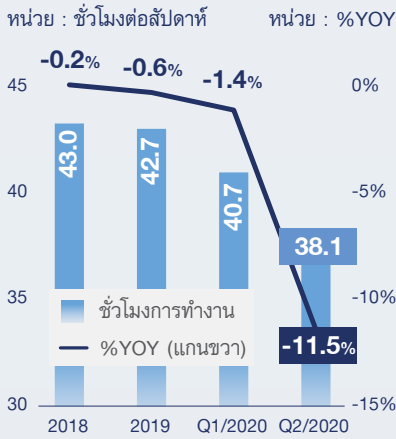
หน่วย : % ต่อกำลังแรงงานในแต่ละช่วงอายุ

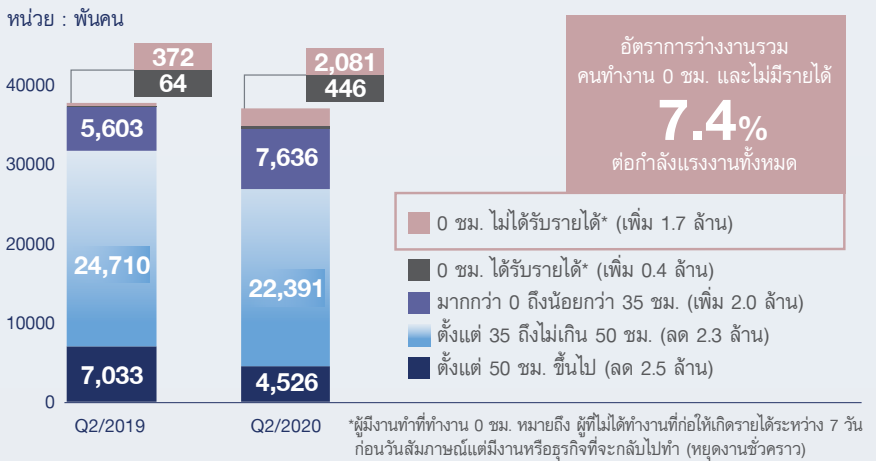
■ จำนวนผู้ว่างงาน ณ Q2-2020 (พันคน)

นอกจากการว่างงานจะสูงแล้ว ภาวะการมีงานทำยังอ่อนแอลงมาก จากชั่วโมงการทำงานที่ลดลง การหยุดงานชั่วคราวที่เพิ่มสูง โดยหารวมแรงงานที่ทำงาน 0 ชั่วโมงและไม่มีรายได้ เข้ากับจำนวนผู้ว่างงาน อัตราการว่างงานจะอยู่สูงถึง 7.4% ในไตรมาสที่ 2

ชั่วโมงการทำงาน

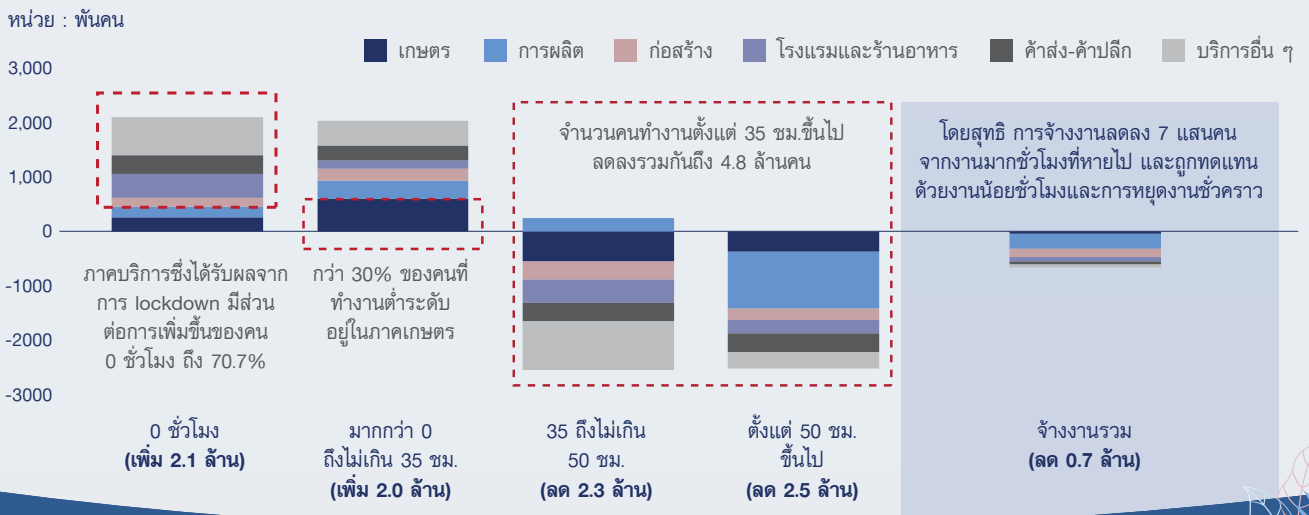

จำนวนผู้มีงานทำตามระดับการทำงาน

จำนวนงานเต็มเวลาและล่องเวลามีการลดลงมากในแทบทุกอุตสาหกรรม ขณะที่ยังมีจำนวนเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะในภาคเกษตรและการเพิ่มขึ้นของแรงงาน 0 ชั่วโมงในภาคบริการ

จำนวนผู้มีงานทำตามระดับการทำงานรายอุตสาหกรรม เปรียบเทียบระหว่าง Q2/2020 และ Q2/2019

EIC มองว่าภาวะวิกฤติของตลาดแรงงานนี้มีนัยต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจในระยะสั้น ความเสี่ยงสู่ภาคการเงินผ่านช่องทางสินเชื่อ ไปจนถึงศักยภาพของการเติบโตเศรษฐกิจไทยในระยะยาว

นัยต่อเศรษฐกิจไทยในระยะสั้น

รายได้ภาคครัวเรือนจะฟื้นตัวช้า
จากการหดตัวรุนแรงของตลาดแรงงาน ทั้งจำนวนการว่างงานที่เพิ่มขึ้นมาก จำนวนชั่วโมงการทำงานที่ลดลง

ปัญหาอาจส่งผ่านไปสู่อุปสงค์การเงิน
จากรายได้ของภาคครัวเรือนที่ฟื้นตัวช้าจะกระทบกับความสามารถในการใช้จ่าย และการชำระหนี้ที่มีอยู่อย่างจำกัดเป็นทุนเดิม

นัยต่อเศรษฐกิจไทยในระยะยาว

Scarring effects ทางเศรษฐกิจ เช่น การว่างงานระยะยาว หรือ การที่ผลิตภาพแรงงานจะต่ำลงจากการที่แรงงานต้องย้ายเข้าสู่ภาคเกษตร ซึ่งเป็นภาคที่มีผลิตภาพต่ำ

เสี่ยงฟื้นตัวแบบ jobless recovery
จากการที่ธุรกิจมีการปรับตัวเพื่อให้สามารถผลิตสินค้าและบริการได้ โดยใช้แรงงานต่อหัวน้อยลง

ที่มา : การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของ สสช. สศช. OECD และ World Bank

ตลาดแรงงานไทยในภาวะวิกฤติ จุดเศรษฐกิจฟื้นเข้า

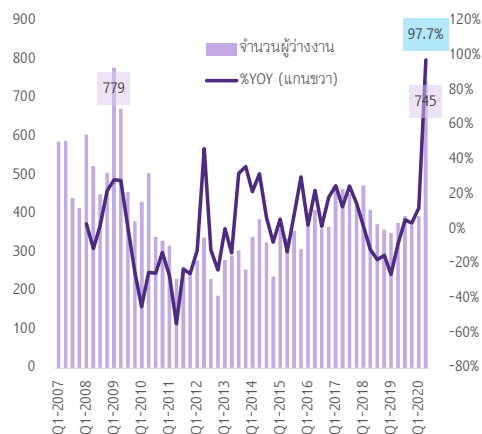
ภาวะวิกฤติของตลาดแรงงานไทย

ผลกระทบที่รุนแรงของ COVID-19 ต่อเศรษฐกิจนำไปสู่การว่างงานที่สูงที่สุดของตลาดแรงงานไทยนับตั้งแต่วิกฤติการเงินโลก จากข้อมูลสำรวจภาวะการมีงานทำของประชากรโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ในไตรมาสที่ 2 ปี 2020 จำนวนผู้ว่างงานอยู่ที่ 7.5 แสนคน เพิ่มขึ้นจาก 3.8 แสนคนในช่วงเดียวกันของปีก่อน หรือคิดเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นถึง 97.7%YOY ส่งผลให้อัตราการว่างงานเพิ่มสูงขึ้นไปอยู่ที่ระดับ 1.95% ซึ่งถือเป็นอัตราที่สูงที่สุดนับตั้งแต่วิกฤติการเงินโลก (รูปที่ 1) ทั้งนี้การว่างงานที่เกิดจากวิกฤติในรอบนี้ได้รับผลกระทบผ่านทั้งผลของรายได้ที่ชะลอตัวต่อเนื่องมาก่อนหน้า และมาตรการปิดเมือง (lockdown) ทั่วโลกที่ทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจต้องหยุดชะงัก โดยเฉพาะในสาขาธุรกิจที่พึ่งพาต่างประเทศเป็นหลัก

รูปที่ 1 : จำนวนผู้ว่างงานในไตรมาส 2 ปี 2020 อยู่ที่ 7.5 แสนคนเพิ่มขึ้นเกือบเท่าตัวจากช่วงเดียวกันปีก่อนหน้า ส่งผลให้อัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นไปที่ 1.95% ต่อกำลังแรงงานทั้งหมด นับเป็นอัตราที่สูงสุดนับตั้งแต่ไตรมาส 1 ปี 2009

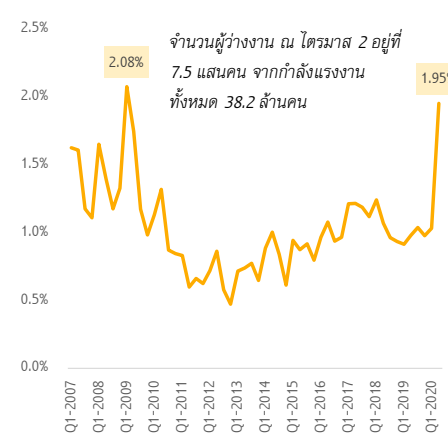
จำนวนผู้ว่างงานทั่วประเทศ

หน่วย : พันคน

อัตราการว่างงานทั่วประเทศ

หน่วย : % ต่อกำลังแรงงานรวม

ไตรมาส	อัตราการว่างงาน (%)
วิกฤติการเงินโลก ไตรมาส 1 ปี 2009	2.08%
เฉลี่ย 2013-2018	0.94%
2019	0.98%
Q1 - 2020	1.03%
Q2 - 2020	1.95%

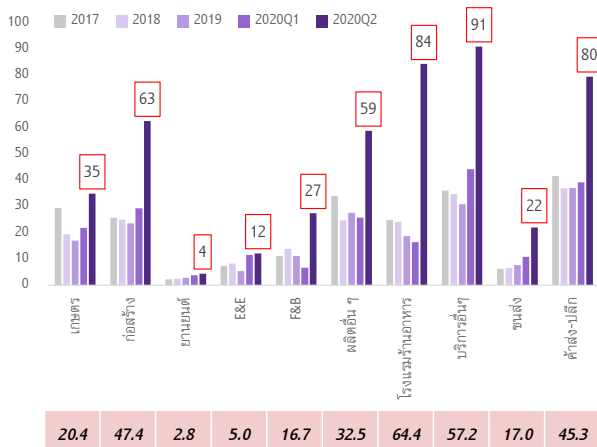
ที่มา : การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

อัตราการว่างงานสูงเป็นประวัติการณ์ในทุกอุตสาหกรรมสำคัญ เมื่อพิจารณาในรายอุตสาหกรรมพบว่า จำนวนผู้ว่างงานเพิ่มขึ้นสูงมากเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ 2 ในปีก่อนหน้าในทุกอุตสาหกรรม ส่งผลให้อัตราการว่างงานในทุกอุตสาหกรรมพุ่งขึ้นสูงเป็นประวัติการณ์ (รูป 2) โดยเฉพาะในกลุ่มอุตสาหกรรมโรงแรมและร้านอาหารที่จำนวนผู้ว่างงานเพิ่มขึ้นถึง 6.4 หมื่นคน ส่งผลให้อัตราการว่างงานในกลุ่มอุตสาหกรรมนี้อยู่ในระดับ 2.9% สูงที่สุดเมื่อเทียบในทุกอุตสาหกรรม จากการพึ่งพาภาคการท่องเที่ยวที่ได้รับผลกระทบจากปัจจัยลบที่มีมากกว่าอุตสาหกรรมอื่นโดยเปรียบเทียบ ทั้งวิกฤติเศรษฐกิจ การปิดเมือง และการจำกัดการเดินทางระหว่างประเทศ สอดคล้องกับแนวโน้มความเสี่ยงของแรงงานรายอุตสาหกรรมตามที่ EIC ได้เคยประเมินไว้ ทั้งนี้นอกจากปัจจัยลบดังกล่าวแล้ว การแพร่ระบาดของ COVID-19 ยังก่อให้เกิดผลกระทบอีกในหลายด้าน เช่น การหยุดชะงักของห่วงโซ่อุปทาน (supply chain disruption) การชะลอการลงทุน การปิดกิจการ ฯลฯ ส่งผลทำให้การว่างงานเป็นปัญหาในทุกอุตสาหกรรม

รูปที่ 2 : จำนวนการว่างงานเพิ่มขึ้นในทุกอุตสาหกรรม โดยหมวดโรงแรมและร้านอาหารมีจำนวนที่เพิ่มขึ้นและอัตราการว่างงานที่สูงกว่าอุตสาหกรรมอื่น ๆ สอดคล้องกับการได้รับผลกระทบจาก COVID-19 ที่รุนแรงกว่า

จำนวนผู้ว่างงานแยกตามอุตสาหกรรม

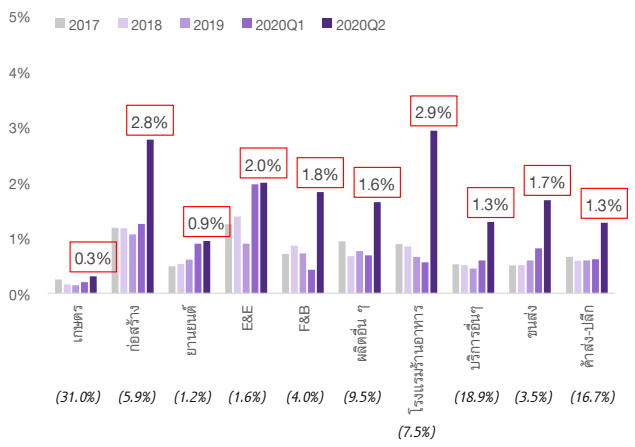
หน่วย : พันคน

จำนวนผู้ว่างงานที่เพิ่มขึ้นในไตรมาส 2 ปี 2020 เทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อนหน้า (หน่วย : พันคน)

อัตราการว่างงานแยกตามอุตสาหกรรม

หน่วย : % ต่อกำลังแรงงานรวมของแต่ละอุตสาหกรรม

() %สัดส่วนต่อการจ้างงานรวม

ที่มา : การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

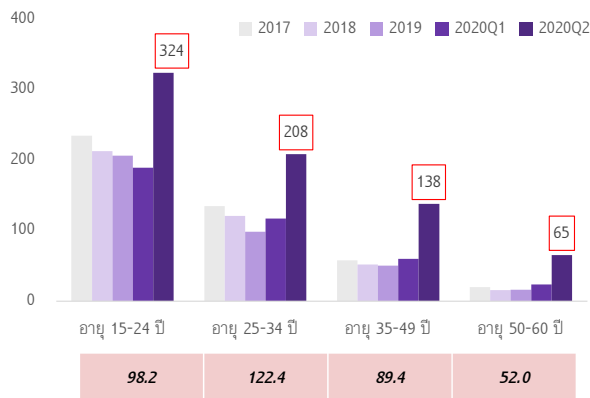

อัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นในทุกกลุ่มอายุ โดยอัตราการว่างงานของกลุ่มแรงงานอายุน้อย (youth unemployment) สูงกว่ากลุ่มอื่นอย่างเห็นได้ชัด เมื่อพิจารณาแบ่งตามระดับอายุของแรงงานพบว่า จำนวนผู้ว่างงานเพิ่มขึ้นในทุกกลุ่มอายุ ส่งผลให้อัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นในทุกกลุ่มเช่นกัน (รูปที่ 3) ทั้งนี้กลุ่มแรงงานในกลุ่มอายุน้อย คือ อายุ 15-24 ปี ซึ่งส่วนใหญ่กว่า 64.6% ไม่มีประสบการณ์ทำงาน ถือเป็นกลุ่มที่มีอัตราการว่างงานที่สูงกว่ากลุ่มอื่นมาโดยตลอด และในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจ COVID-19 นี้ก็ได้รับผลกระทบค่อนข้างมาก ส่งผลให้อัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นสูงไปอยู่ที่ 8.6% ในไตรมาสที่ 2 ปี 2020 สอดคล้องกันกับสิ่งที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ ที่การจ้างงานของแรงงานอายุน้อยก็ได้รับผลกระทบมากกว่าแรงงานกลุ่มอายุอื่น ๆ เช่นกัน เช่น ในสหรัฐฯ ที่อัตราการว่างงานของกลุ่มเยาวชนเพิ่มจาก 7.7% ในเดือนกุมภาพันธ์ไปอยู่ที่ 25.2% ในเดือนพฤษภาคม สูงกว่าอัตราการว่างงานในภาพรวมของสหรัฐฯ ที่อยู่ที่ 13.3% ในเดือนเดียวกัน หรือในประเทศแคนาดาที่อัตราการว่างงานของกลุ่มเยาวชนเพิ่มจาก 10.3% ในเดือนกุมภาพันธ์ไปอยู่ที่ 29.4% ในเดือนพฤษภาคม ซึ่งสูงกว่าอัตราการว่างงานในภาพรวมของแคนาดาที่อยู่ที่ 13.7% ในเดือนเดียวกัน

รูปที่ 3 : จำนวนผู้ว่างงานเพิ่มขึ้นจำนวนมากในทุกกลุ่มอายุ ส่งผลให้อัตราการว่างงานพุ่งขึ้นสูง โดยเฉพาะกลุ่มแรงงานอายุน้อย (15-24 ปี) ที่มีอัตราการว่างงานที่สูงเป็นพิเศษ

จำนวนผู้ว่างงานตามช่วงอายุ

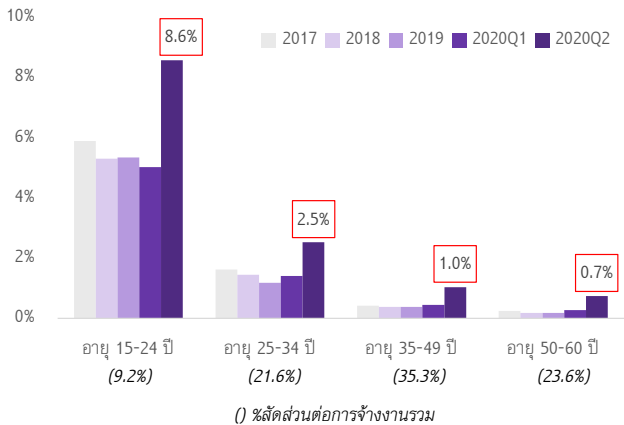
หน่วย : พันคน

จำนวนผู้ว่างงานที่เพิ่มขึ้นในไตรมาส 2 ปี 2020 เทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อนหน้า (หน่วย : พันคน)

อัตราการว่างงานตามช่วงอายุ

หน่วย : % ต่อกำลังแรงงานในแต่ละช่วงอายุ

ที่มา : การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

EIC มองว่าปัญหาการว่างงานในกลุ่มแรงงานอายุน้อย (youth unemployment) เสี่ยงที่จะทวีความรุนแรงมากในช่วงวิกฤติ เพราะในภาวะที่งานมีจำกัดกลุ่มแรงงานอายุน้อยยังต้องแข่งขันกับกลุ่มแรงงานอายุมากกว่าและมีประสบการณ์การทำงานที่มากกว่าแต่ต้องดรงงานบางส่วน และอาจกระทบต่อเนื่องไปยังบิด ๆ ไปที่กลุ่มแรงงานที่เพิ่งจบการศึกษาในรุ่นถัดไปจะเข้ามาแข่งขันในตลาดแรงงานเพิ่มเติมในขณะที่กำลังการจ้างงานของภาคธุรกิจน่าจะถดถอยลงจากวิกฤติ จึงอาจไม่เพียงพอต่อการรองรับอุปทานแรงงานกลุ่มดังกล่าว นอกจากนี้ การศึกษาของ The Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)¹ พบว่าในภาวะที่ซบเซาของตลาดแรงงานในช่วงวิกฤติจะก่อให้เกิดผลกระทบระยะยาวต่อกลุ่มแรงงานอายุน้อยมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ทั้งในแง่ของการจ้างงานและค่าจ้าง เนื่องจากแรงงานอายุน้อยที่กำลังจะเข้าสู่ตลาดแรงงานอาจตัดสินใจเริ่มทำงานที่ใช้ทักษะน้อยกว่าที่ตนมีจากการจ้างงานที่มีจำกัด ซึ่งจะส่งผลกระทบระยะยาวต่อความก้าวหน้าในสายงาน (career path) โดย OECD ยังพบอีกว่า ในสหราชอาณาจักรแรงงานที่อายุน้อยกว่า 25 ปี มีโอกาสที่จะทำงานในอุตสาหกรรมที่เสี่ยงต่อการปิดกิจการ (เช่น โรงแรมและร้านอาหาร) มากกว่าแรงงานกลุ่มอายุอื่นถึง 2.5 เท่า

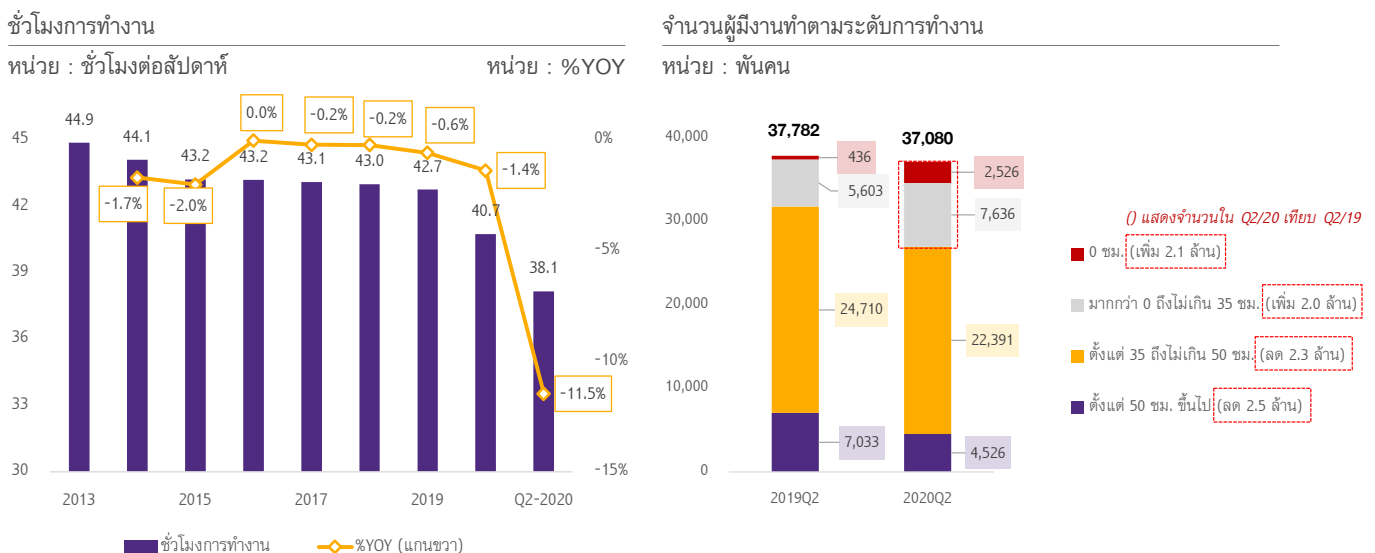

¹ OECD (2020), OECD Employment Outlook 2020: Worker Security and the COVID-19 Crisis, OEC Publishing, Paris.

นอกจากการว่างงานจะสูงแล้ว ภาวะการมีงานทำยังอ่อนแอลงมาก จากชั่วโมงการทำงานที่ลดลง การหยุดงานชั่วคราวที่เพิ่มสูง และการย้ายไปสู่ภาคเกษตรที่กำลังประสบปัญหารายได้ตกต่ำ โดยมีรายละเอียดในแต่ละประเด็นสำคัญดังนี้

- ชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยหดตัวสูงซึ่งลดลงต่อเนื่องจากแนวโน้มระยะยาวที่ลดลงมาตลอดตั้งแต่ปี 2013 EIC มองว่าจำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยถือเป็นตัวแปรหนึ่งที่สำคัญต่อการประเมินภาวะตลาดแรงงาน เนื่องจากเป็นข้อมูลที่สะท้อนว่าคนที่มีการทำงานนั้นได้ทำงานในเวลาที่มากหรือน้อยอย่างไร ซึ่งสำหรับแรงงานจำนวนมากที่ได้ค่าจ้างเป็นรายชั่วโมง โดยเฉพาะคนที่พึ่งพารายได้จากการทำงานล่วงเวลาหรือที่เรียกว่าการทํานอvertime จำนวนชั่วโมงถือเป็นตัวกำหนดรายได้ที่สำคัญ ทั้งนี้ในไตรมาสที่ 2 ปี 2020 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยของแรงงานไทยอยู่ที่ประมาณ 38.1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ลดลงถึง -11.5% YOY จากช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า และถือเป็นระดับชั่วโมงการทำงานที่ต่ำที่สุดนับตั้งแต่มีข้อมูลในปี 2013 (รูปที่ 4)
- ชั่วโมงการทำงานที่หดตัวมาจากการลดลงของงานเต็มเวลาและงานล่วงเวลา วิกฤติการณ์ที่เกิดขึ้นส่งผลให้เกิดการหดตัวอย่างมีนัยสำคัญในจำนวนของงานเต็มเวลา (full time jobs) หรืองานที่ใช้เวลาทำตั้งแต่ 35 ถึงไม่เกิน 50 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และงานล่วงเวลา (overtime jobs หรืองานโอที) หรืองานที่ใช้เวลาทำตั้งแต่ 50 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ขึ้นไป โดยผู้ที่ทำงานเต็มเวลาในไตรมาสที่ 2 ลดลง 2.3 ล้านคนเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันในปีก่อนหน้า คิดเป็นการหดตัวที่ -9.4% YOY ขณะที่ผู้ทำงานล่วงเวลาลดลง 2.5 ล้านคน คิดเป็นการหดตัวที่สูงถึง -35.6% YOY ในช่วงเวลาเดียวกัน โดยแรงงานในทั้ง 2 กลุ่มนี้อาจถูกเลิกจ้างหรือมีชั่วโมงการทำงานน้อยลงทำให้ถูกนับรวมอยู่ในกลุ่มที่ทำงานน้อยกว่าเดิม (เช่น เคยทำงานล่วงเวลา และถูกงดงานโอทีที่ทำให้กลายเป็นคนทำงานเต็มเวลา หรือถูกให้หยุดงานชั่วคราว เป็นต้น) ซึ่งไม่ว่าจะเป็นแบบใดก็ล้วนแล้วแต่ส่งผลให้ชั่วโมงการทำงานโดยเฉลี่ยลดลง
- การลดลงของงานเต็มเวลาและงานล่วงเวลาบางส่วนถูกทดแทนด้วยงานต่ำกว่าระดับ กลุ่มประเภทงานที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นมากในช่วงวิกฤติคืองานต่ำกว่าระดับ (underemployment) หรืองานที่ใช้เวลาทำไม่เกิน 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ในไตรมาส 2 ปี 2020 อยู่ที่ 10.2 ล้านคน เพิ่มขึ้นถึง 4.1 ล้านคนคิดเป็น 68.3% YOY ซึ่งการเพิ่มขึ้นนี้มาจากการที่คนที่เคยทำงานเต็มเวลาและล่วงเวลา ถูกลดชั่วโมงกลายเป็นแรงงานที่ทำงานไม่เกิน 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ รวมถึงจำนวนผู้มีงานทำแต่ไม่ได้ทำงาน (แรงงานที่ทำงาน 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์) ที่เพิ่มมากขึ้นซึ่งน่าจะเป็นผลของมาตรการ lockdown ที่ทำให้แรงงานไม่มีกิจกรรมการทำงานในช่วงดังกล่าว

รูปที่ 4 : ชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยหดตัวสูงต่อเนื่องจากแนวโน้มระยะยาวที่ลดลงมาตลอดตั้งแต่ปี 2013 ทั้งนี้การทำงานเต็มเวลาและงานโอทีถูกแทนที่ด้วยการทำงานต่ำกว่าระดับและการทำงาน 0 ชั่วโมงที่เพิ่มขึ้นจำนวนมาก

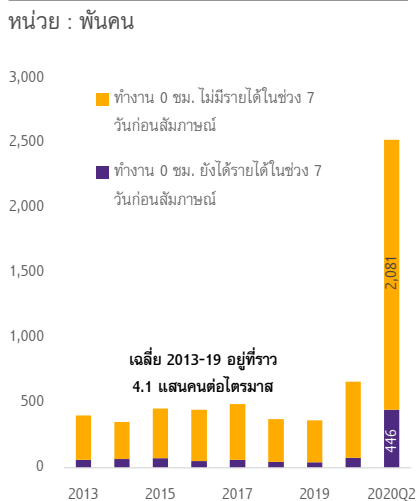
ที่มา : การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

■ In Focus - ตลาดแรงงานไทยในภาวะวิกฤติ ฤดูเศรษฐกิจฟื้นตัว

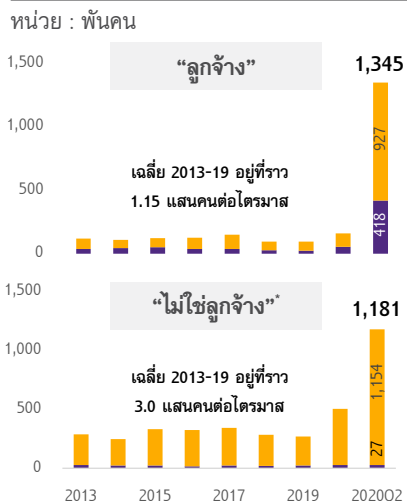
- ในกลุ่มของคนทำงานต่ำระดับที่เพิ่มขึ้น ส่วนมากเป็นผู้มีงานทำที่รายงานว่าตนเองทำงาน 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตามนิยามของสำนักงานสถิติแห่งชาติผู้มีงานทำสามารถมีชั่วโมงการทำงานได้ตั้งแต่ 0 ชั่วโมงขึ้นไป โดยคนที่ทำงาน 0 ชั่วโมงคือคนที่ตอบแบบสำรวจว่าในช่วงระหว่าง 7 วันก่อนสัมภาษณ์ไม่ได้ทำงาน แต่มีงานหรือกิจการให้กลับไปทำ (จึงถูกนับเป็นผู้ที่มีงานทำ) ซึ่งนั่นอาจหมายถึงแรงงานที่อยู่ระหว่างช่วงการลางานหรือถูกให้พักงานชั่วคราว โดยจากข้อมูลพบว่าแรงงานที่ทำงาน 0 ชั่วโมงเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ 2.5 ล้านคน ในไตรมาส 2 ปี 2020 จาก 4.4 แสนคนหรือเพิ่มขึ้นกว่า 5.8 เท่าจากช่วงเดียวกันปีก่อนหน้า ซึ่งในอดีตแรงงานกลุ่มนี้จะมีจำนวนอยู่ที่ประมาณเพียง 3-4 แสนคน โดยไม่ได้มีทิศทางเปลี่ยนแปลง (trend) มากนัก แต่จะเป็นไปในลักษณะตามฤดูกาลเป็นส่วนใหญ่ การเพิ่มขึ้นแบบก้าวกระโดดในไตรมาสที่ 2 จึงคาดว่ามีสาเหตุสำคัญมาจากการ lockdown ที่ส่งผลให้เกิดการหยุดชะงักของกิจกรรมทางเศรษฐกิจในวงกว้าง แรงงานจำนวนมากจึงถูกให้หยุดงานเป็นการชั่วคราวโดยที่ยังไม่ถูกเลิกจ้าง หรือเป็นพนักงานรับจ้างหรือผู้ประกอบการอาชีพอิสระที่ไม่สามารถออกไปทำงานได้ โดยในระยะต่อไป EIC มองว่าคนกลุ่มนี้มีความเสี่ยงที่อาจถูกเลิกจ้างหรือไม่มีงานให้กลับไปทำในที่สุดเพราะเศรษฐกิจในภาพรวมยังอยู่ในภาวะหดตัวทำให้บางธุรกิจอาจขาดสภาพคล่องจนต้องปิดกิจการถาวร
- ในกลุ่มแรงงานที่ทำงาน 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ส่วนใหญ่กว่า 82.4% ไม่ได้รับค่าจ้าง ในบรรดากลุ่มคนที่ทำงาน 0 ชั่วโมงนี้มีจำนวนถึง 2.1 ล้านคนที่ไม่ได้รับค่าจ้างจากการทำงานซึ่งส่วนใหญ่เป็นพนักงานรับจ้างและประกอบอาชีพอิสระกว่า 1.2 ล้านคนที่เหลืออีก 9.3 แสนคนเป็นกลุ่มลูกจ้าง ขณะที่แรงงาน 0 ชั่วโมงส่วนน้อยเพียง 4.5 แสนคนยังคงมีรายได้จากการทำงาน โดยส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างที่นายจ้างยังมีการจ่ายค่าจ้างให้ ซึ่งแรงงานกลุ่มดังกล่าวมีจำนวน 4.1 แสนคน การเพิ่มขึ้นของจำนวนแรงงาน 0 ชั่วโมงซึ่งส่วนใหญ่ไม่มีรายได้ถือเป็นเรื่องที่น่ากังวลของตลาดแรงงานไทยนอกเหนือไปจากอัตราการว่างงานที่เพิ่มสูงโดยหากถือเอาคนกลุ่ม 0 ชั่วโมงและไม่มีรายได้เป็นแรงงานที่เสมือนตกงาน และนับรวมเข้ากับจำนวนผู้ว่างงานตามนิยามทางการอัตราการว่างงานที่รวมแรงงาน 0 ชั่วโมงจะอยู่สูงถึง 7.4% ในไตรมาสที่ 2 สูงกว่าค่าเฉลี่ยในอดีตที่อยู่เพียง 1.9% ในช่วงปี 2013-2019 (รูปที่ 5)

รูปที่ 5 : จำนวนผู้มีงานทำที่ทำงาน 0 ชั่วโมงที่เพิ่มขึ้นมาก ส่วนใหญ่ไม่ได้รายได้จากการทำงาน หากนับแรงงานกลุ่มนี้และคนว่างงานรวมกัน จะคิดเป็นอัตรา 7.4% ต่อกำลังแรงงาน สูงกว่าอัตราการว่างงานอย่างมีนัย

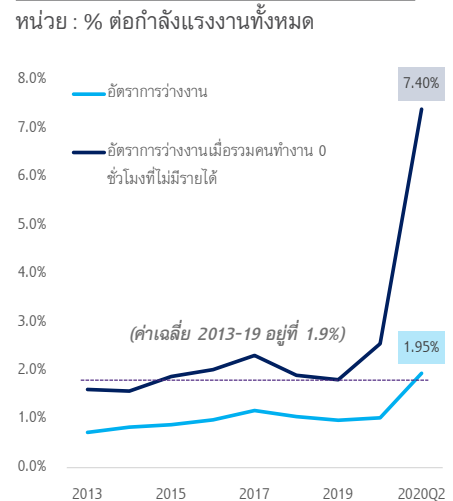
จำนวนผู้มีงานทำที่ทำงาน 0 ชั่วโมง

จำนวนผู้มีงานทำที่ทำงาน 0 ชั่วโมง ตามประเภทการจ้างงาน

อัตราการว่างงานที่รวมผู้มีงานทำที่ทำงาน 0 ชั่วโมงและไม่มีรายได้

หมายเหตุ : *กลุ่มแรงงานที่ไม่ใช่ลูกจ้าง เช่น พนักงานรับจ้าง ผู้ประกอบอาชีพอิสระ ฟรีแลนซ์ เป็นต้น

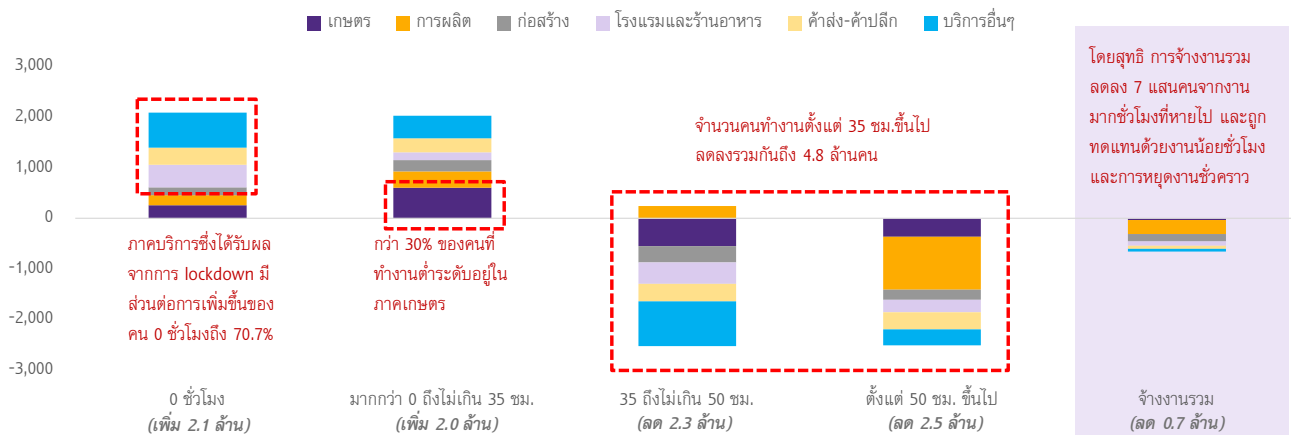
ที่มา : การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

- จำนวนงานเต็มเวลาและล่องเวลามีการลดลงมากในแทบทุกอุตสาหกรรม ขณะที่งานต่ำระดับมีจำนวนเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะในภาคเกษตรและการเพิ่มขึ้นของแรงงาน 0 ชั่วโมงในภาคบริการ ตลาดแรงงานในไตรมาส 2 ปี 2020 มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ซบเซาลงอย่างชัดเจนเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า โดยมีการเพิ่มขึ้นของคนทำงาน 0 ชั่วโมงสูงถึง 2.1 ล้านคน และเป็นการเพิ่มขึ้นในทุกอุตสาหกรรม โดยเฉพาะในภาคบริการซึ่งได้แก่ โรงแรมและร้านอาหาร คำส่ง-คำปลีก และบริการอื่น ๆ เป็นส่วนสำคัญต่อการเพิ่มขึ้นของคนทำงาน 0 ชั่วโมง โดยจำนวนที่เพิ่มขึ้นอยู่ในภาคบริการถึง 70.7% (รูปที่ 6) สำหรับงานที่มากกว่า 0 ถึงไม่เกิน 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์หรืองานต่ำระดับที่เพิ่มขึ้นใกล้เคียงกันนั้น (เพิ่มขึ้น 2 ล้านคน) กว่า 30% เป็นงานในภาคเกษตร ทั้งนี้หากเปรียบเทียบกับไตรมาส 1 ปี 2020 งานต่ำระดับในภาคเกษตรจะเพิ่มขึ้นสูงถึง 5.7 แสนคน ในขณะที่งานต่ำระดับในอุตสาหกรรมอื่น ๆ กลับลดลงในช่วงเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงส่วนนี้ถือว่าไม่นัยต่อรายได้ภาคครัวเรือน เพราะภาคเกษตรเป็นภาคที่ค่าจ้างโดยเฉลี่ยต่ำกว่าอุตสาหกรรมอื่น ๆ อยู่แล้ว (โดยในปี 2019 ค่าจ้างภาคเกษตรเฉลี่ยอยู่ที่ 6,013 บาทต่อเดือน ขณะที่ค่าจ้างนอกภาคเกษตรอยู่ที่ 15,063 บาทต่อเดือน) อีกทั้งภาคเกษตรในปีนี้ก็ประสบกับปัญหาภัยแล้ง ส่งผลให้รายได้ภาคเกษตรในภาพรวมในช่วงครึ่งปีแรกหดตัวถึง -6.2% YOY การเคลื่อนย้ายของแรงงานเข้าสู่งานต่ำระดับในภาคเกษตรจึงเป็นอีกการเปลี่ยนแปลงที่สะท้อนถึงความซบเซาของรายได้ภาคครัวเรือนที่มีนัยสำคัญ ทั้งนี้ในส่วนของคนทำงานตั้งแต่ 35 ชม.ขึ้นไป (งานเต็มเวลาและล่องเวลา) ในภาพรวมลดลงรวมกันถึง 4.8 ล้านคน ส่งผลให้การจ้างงานในภาพรวมสุทธิลดลง 7 แสนคน

รูปที่ 6 : จำนวนงานเต็มเวลาและงานล่องเวลาลดลงมาก ขณะที่งานต่ำระดับมีจำนวนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในภาคเกษตรและการเพิ่มขึ้นของแรงงาน 0 ชั่วโมงในภาคบริการ

จำนวนผู้จ้างงานทำตามระดับการทำงานรายอุตสาหกรรม เปรียบเทียบระหว่าง Q2/2020 และ Q2/2019

หน่วย : พันคน

หมายเหตุ : *ผู้มีงานทำที่ทำงาน 0 ชม. หมายถึง ผู้ที่ไม่ได้ทำงานที่ก่อให้เกิดรายได้ระหว่าง 7 วันก่อนวันสัมภาษณ์ แต่มีงานหรือธุรกิจที่จะกลับไปทำ

ที่มา : การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

นัยของวิกฤติตลาดแรงงานไทย (implications)

EIC มองว่าภาวะวิกฤติของตลาดแรงงานนี้มีนัยต่อทั้งการฟื้นตัวของเศรษฐกิจในระยะสั้น ความเสี่ยงสู่ภาคการเงินผ่านช่องทางสินเชื่อ ไปจนถึงศักยภาพของการเติบโตเศรษฐกิจไทยในระยะยาว

นัยต่อเศรษฐกิจไทยในระยะสั้น

รายได้ภาคครัวเรือนจะฟื้นตัวช้า ด้วยตลาดแรงงานที่มีการหดตัวรุนแรงทั้งจำนวนการว่างงานที่เพิ่มขึ้นมาก อีกทั้งจำนวนชั่วโมงการทำงานก็ลดลงไม่น้อย และยังมีคนทำงาน 0 ชั่วโมงหรือว่างงานชั่วคราวที่เพิ่มขึ้นสูง ทำให้ตลาดแรงงานเหลือกำลังแรงงานที่ต้องดูดซับกลับเข้าระบบเป็นจำนวนมาก ประกอบกับภาคธุรกิจก็ประสบปัญหาทั้งภาวะขาดทุนไปจนถึงการปิดกิจการทำให้กำลังในการดูดซับมีน้อยลงไปมาก การฟื้นตัวของแรงงานจึงน่าจะใช้เวลาานาน ก่อให้เกิดภาวะอุปทานแรงงานล้นเกินไปอีกระยะหนึ่ง ซึ่งแนวโน้มดังกล่าวนี้ก็จะทำให้ค่าจ้างฟื้นตัวได้ช้าตามไปด้วยเช่นกัน ทั้งการจ้างงานและค่าจ้างที่จะฟื้นตัวช้าจะทำให้รายได้ภาคครัวเรือนฟื้นตัวได้ช้าไปด้วยเช่นกัน ถือเป็นแรงกดดันต่อการใช้จ่ายผู้บริโภคซึ่งจะกระทบไปถึงธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับกำลังซื้อผู้บริโภคที่จะมีการฟื้นตัวของรายได้ที่ช้าตามไปด้วย

ปัญหาในตลาดแรงงานอาจส่งผ่านไปสู่ปัญหาในภาคการเงิน การตกงานและสูญเสียรายได้ของแรงงานในวงกว้างอาจนำไปสู่ความเสี่ยงในภาคการเงินได้ผ่านช่องทางสินเชื่อ (credit channel) เพราะภาคครัวเรือนเองก็มีความเปราะบางอยู่มากจากหนี้ที่อยู่ในระดับสูงเมื่อเทียบกับรายได้ และยังมีกั้นชนทางการเงินที่มีน้อย โดยจากข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมภาคครัวเรือนภาระหนี้ของครัวเรือน (เฉพาะครัวเรือนที่มีหนี้) ณ ปี 2019 เฉลี่ยอยู่ที่ 98.5% ต่อรายได้ทั้งปีของครัวเรือน ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สูงขึ้นมาโดยตลอดตั้งแต่ปี 2011 ขณะที่ในกรณีที่ไม่มียาได้ครัวเรือนไทยส่วนใหญ่กว่า 59.8% มีสินทรัพย์ทางการเงินเพียงพอต่อรายจ่ายไม่เกิน 3 เดือน ทั้งปีจ่ายการลดลงของรายได้จากการทำงานประกอบกับความเปราะบางที่มีอยู่แล้วจะส่งผลให้คุณภาพสินเชื่อของครัวเรือนจำนวนไม่น้อยมีแนวโน้มด้อยลง จากข้อมูลการสำรวจฯ EIC พบว่าหนี้ครัวเรือนที่ก่อโดยครัวเรือนที่มีรายได้หลักจากการทำงานในอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจมาก ได้แก่ ภาคการท่องเที่ยว (ในทึนี้ ได้แก่ ธุรกิจโรงแรม ร้านอาหาร บริการสนทนาการ และค้าส่ง-ค้าปลีก) ก่อหนี้สินภาคครัวเรือนรวมคิดเป็นสัดส่วน 21.9% ของหนี้ครัวเรือนรวมทั้งหมด และมีสัดส่วนมากที่สุด (23.0%) สำหรับหนี้เพื่อการบริโภค (รูป 7) โดยครัวเรือนในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่กว่า 56.6% มีกั้นชนทางการเงินไม่เกิน 3 เดือน ซึ่งหนี้ของครัวเรือนกลุ่มนี้มีความเสี่ยงที่จะกลายเป็นหนี้เสีย (non-performing loans) ได้ และหากเกิดปัญหานี้ในวงกว้าง เช่น ตลาดแรงงานเกิดการว่างงานเป็นเวลานานและส่งผลกระทบต่อคนทำงานในอุตสาหกรรมอื่น ๆ ในระยะถัดไป จะส่งกระทบต่อเนื่องไปเป็นความเสี่ยงในภาคการเงิน

รูปที่ 7 : คริวเรือที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ซึ่งได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจมากที่สุด มีหนี้ครัวเรือนรวมคิดเป็น 21.9% ของหนี้ครัวเรือนทั้งหมด และเป็นกลุ่มที่ก่อหนี้ด้านการบริโภคเป็นสัดส่วนมากที่สุด

ความเสี่ยงต่อรายได้แรงงานสูง	หน่วย: % ต่อหนี้ครัวเรือนในแต่ละวัตถุประสงค์การกู้ยืม	สัดส่วนต่อการจ้างงานรวม (%)	หนี้รวม	หนี้เพื่อที่อยู่อาศัย	หนี้เพื่อการบริโภค (รวมยานพาหนะ)	หนี้เพื่อการประกอบธุรกิจครัวเรือน	หนี้เพื่อวัตถุประสงค์อื่น	สัดส่วนครัวเรือนที่มีสินทรัพย์ทางการเงินครอบคลุมรายจ่ายน้อยกว่า 3 เดือน (%)
	ธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว**	25.0%	21.9%	24.7%	23.0%	16.4%	20.9%	56.6%
	การผลิตขนส่ง ก่อสร้าง	25.5%	22.7%	32.0%	22.8%	10.7%	14.5%	68.1%
	การเกษตร	31.4%	25.9%	7.0%	19.6%	61.7%	26.9%	59.0%
	บริการอื่น ๆ เช่น สื่อสาร การเงิน การศึกษา	11.4%	15.7%	20.9%	17.3%	5.5%	21.6%	55.8%
	สาธารณูปโภค สาธารณสุข และภาครัฐ	6.6%	13.8%	15.3%	17.2%	5.6%	16.2%	49.7%
							ทั่วประเทศ	59.8%

หมายเหตุ : ข้อมูลปี 2019 // *การแบ่งหนี้ครัวเรือนตามอุตสาหกรรมที่เป็นรายได้หลัก คำนวณจากการนำหนี้ของครัวเรือนทั้งหมดหารด้วยจำนวนผู้มีงานทำในครัวเรือนและแยกตามอุตสาหกรรมที่ผู้มีงานทำแต่ละคนทำงานอยู่โดยคำนวณเฉพาะครัวเรือนที่มีสมาชิกที่ทำงานอย่างน้อย 1 คน // **ธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ได้แก่ ธุรกิจโรงแรม ร้านอาหาร บริการลันทนาการ และค้าส่ง-ค้าปลีก

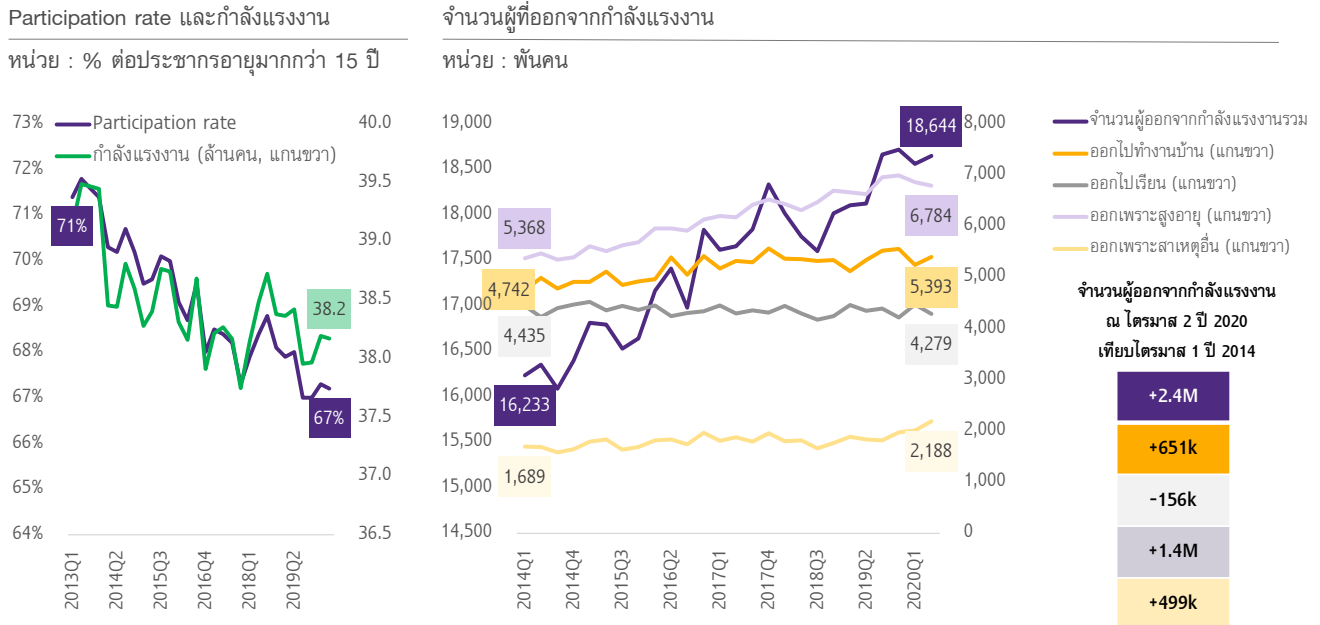
ที่มา : การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

นัยต่อเศรษฐกิจไทยในระยะยาว

หากผลกระทบของ COVID-19 ยืดเยื้อจะทำให้ความอ่อนแอเชิงโครงสร้างยิ่งทรุดหนักลงไป โดยการสร้างแผลเป็นทางเศรษฐกิจ (scarring effects) ขึ้นมาซ้ำเติม ไทยประสบปัญหาเชิงโครงสร้างของตลาดแรงงานมาอย่างต่อเนื่องก่อนหน้าการแพร่ระบาดของ COVID-19 จากการลดลงของกำลังแรงงานตามปัจจัยการเพิ่มขึ้นของสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุ (aging population) (รูป 8) ประกอบกับการที่ไทยเป็นประเทศที่มีผลิตภาพแรงงานต่ำ โดยเมื่อเทียบมูลค่า GDP ต่อการจ้างงานไทยอยู่ในอันดับที่ 89 เมื่อเทียบกับ 169 ประเทศจากการคำนวณโดย World Bank (รูป 9 ซ้าย) ปัญหาด้านผลิตภาพนี้มีแนวโน้มจะถูกซ้ำเติมจากวิกฤติตลาดแรงงานรอบนี้ด้วยเช่นกัน เนื่องจากการตกงานของคนจำนวนมากและการฟื้นตัวที่ใช้เวลานานอาจก่อให้เกิดการว่างงานระยะยาว (long-term unemployment) โดยเฉพาะในกลุ่มแรงงานอายุน้อย ซึ่งจะส่งผลเสียต่อทักษะและความสามารถแรงงานที่ว่างงานเป็นเวลานานจากการขาดช่วงในการเพิ่มทักษะจากการทำงาน นอกจากนี้ ยังมีแรงงานจำนวนไม่น้อยที่ต้องย้ายเข้าสู่ภาคเกษตรซึ่งเป็นภาคที่มีผลิตภาพต่ำและมีการเติบโตของผลิตภาพที่ช้า (รูปที่ 9 ขวา) ทำให้ผลิตภาพในภาพรวมของไทยน่าจะมีแนวโน้มที่ต่ำลงเป็นแรงกดดันที่สำคัญต่อความสามารถในการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาวของประเทศ

รูปที่ 8 : การลดลงของกำลังแรงงานของไทย มาจากการเพิ่มขึ้นของสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุ (aging population) ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความเสี่ยงต่อตลาดแรงงานของไทยมาอย่างต่อเนื่อง

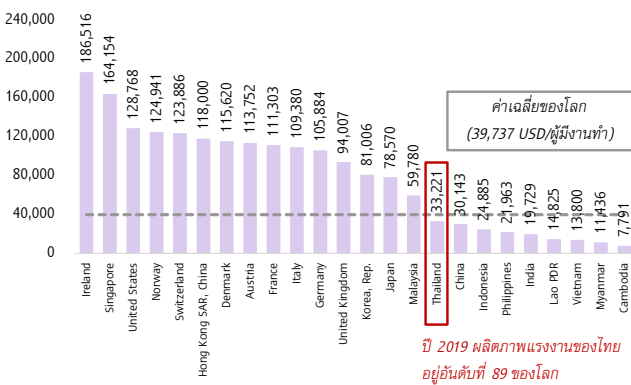

ที่มา : การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

รูปที่ 9 : ผลิตภาพแรงงาน (labor productivity) ของไทยอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับต่างประเทศ และน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของโลก ส่วนหนึ่งมาจากการที่แรงงานถึง 1 ใน 3 อยู่ในภาคเกษตร ซึ่งมีการเติบโตของ productivity ที่ช้า

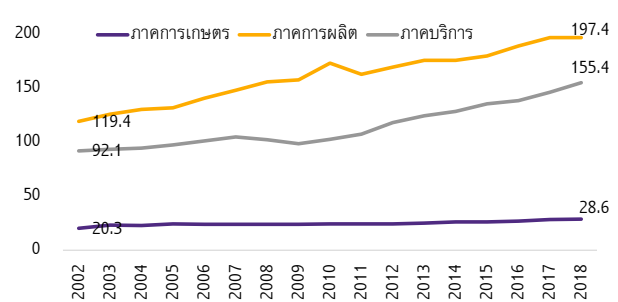
ผลิตภาพแรงงาน (GDP per person employed) รายประเทศ

หน่วย : USD ต่อผู้มีงานทำ

ผลิตภาพแรงงาน (GDP/ชั่วโมงทำงาน) แยกตามรายอุตสาหกรรม

หน่วย : บาทต่อชั่วโมงทำงาน

การเติบโตเฉลี่ยต่อปี (%)	Real GDP	ผลิตภาพ ภาคเกษตร	ผลิตภาพ ภาคการผลิต	ผลิตภาพ ภาคบริการ
ช่วงปี 2003-10	4.6%	2.3%	4.8%	1.4%
ช่วงปี 2011-18	3.3%	2.1%	1.7%	5.3%

ที่มา : การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของ World Bank สำนักงานสถิติแห่งชาติ และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แนวโน้มเศรษฐกิจในระยะข้างหน้าอาจเป็นการฟื้นตัวแบบไม่สร้างงาน (jobless recovery) EIC มองว่าแม้เศรษฐกิจจะสามารถฟื้นตัวได้ในระยะข้างหน้า แต่ก็ไม่ใช่สิ่งยืนยันว่าตลาดแรงงานจะฟื้นตัวได้ตามกัน ทั้งนี้เพราะหลายธุรกิจมีการปรับตัวในด้านการลดต้นทุนด้านบุคลากรทั้งโดยการปรับวิธีการทำงานและการนำเทคโนโลยีมาใช้ เพื่อให้สามารถผลิตสินค้าและบริการได้โดยใช้แรงงานต่อหน่วยน้อยลง ทำให้ความต้องการแรงงานในระยะยาวสำหรับงานหลายประเภทอาจไม่กลับมาเหมือนเดิมก็เป็นได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ OECD ที่คาดการณ์ว่า อัตราการว่างงานในกลุ่มประเทศ OECD จะยังลดลงแต่จะยังอยู่ในระดับที่สูงกว่าก่อนการแพร่ระบาดของ COVID-19 ไปไม่น้อยกว่า 1-2 ปี แม้ว่าการแพร่ระบาดจะสามารถควบคุมได้ในอนาคตก็ตาม

นัยเชิงนโยบาย

มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจที่มีขนาดใหญ่ มีประสิทธิภาพ และมีความต่อเนื่องจึงมีความสำคัญมากต่อการฟื้นตัว EIC มองว่า มาตรการสนับสนุนทั้งการคลังและการเงินเพื่อสนับสนุนทั้งในด้านกำลังซื้อ ด้านการจัดหางาน และด้านการจำกัดความเสี่ยงด้านสินเชื่อ ล้วนแต่เป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการประคับประคองเศรษฐกิจในภาวะเช่นนี้ โดยมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ใหญ่เพื่อช่วยชดเชยกับความเสียหายทางเศรษฐกิจที่มีมูลค่าสูง สะท้อนจาก GDP ที่หดตัวมากเป็นประวัติการณ์ นอกจากนี้ในภาวะที่เศรษฐกิจและตลาดแรงงานมีแนวโน้มฟื้นตัวช้า (อาจใช้เวลามากกว่า 1 ปีกว่าที่เศรษฐกิจภาพรวมจะกลับสู่ระดับในปี 2019) แต่ความสามารถในการทำมาตรการเพื่อกระตุ้นเริ่มเล็กลง (smaller policy space) มาตรการที่มีประสิทธิภาพ ตรงจุด และเฉพาะเจาะจงสำหรับภาคธุรกิจที่ได้รับผลกระทบหนักจะยังเป็นสิ่งที่จำเป็นและควรจะมีอย่างต่อเนื่องในการสนับสนุน เพื่อหลีกเลี่ยงหรือลดผลกระทบระยะยาว (scarring effects) ที่อาจตามมาในอนาคต การหยุดการกระตุ้นก่อนกำหนดจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อภาคส่วนที่ยังพึ่งพามาตรการกระตุ้นอยู่ หรือที่เรียกว่าความเสี่ยงในการเกิดหน้าผาทางนโยบาย (policy cliff)

สำหรับมาตรการสนับสนุนตลาดแรงงานอาจทำได้ในหลายรูปแบบซึ่งควรปรับใช้เพื่อประคับประคองตลาดในระยะสั้นและช่วยยกระดับผลิตภาพแรงงานในระยะยาว ตามแนวคิดของ International Labour Organization (ILO) และ OECD และตัวอย่างจากนานาประเทศ การใช้มาตรการภาครัฐเพื่อพยุงตลาดแรงงานในภาวะวิกฤติอาจทำได้หลายด้าน ได้แก่

1) การรักษาระดับการจ้างงาน เช่น การร่วมจ่ายเงินเดือนให้แก่ลูกจ้างภาคเอกชน เพื่อลดการเลิกจ้าง และ/หรือเพิ่มการจ้างงาน โดยอาจเป็นได้ทั้งการจ้างงานสำหรับแรงงานทั่วไปหรือเป็นโปรแกรมการฝึกงานสำหรับนักศึกษาจบใหม่ โดยภาครัฐอาจทำควบคู่ไปกับมาตรการทางภาษีและสินเชื่อเพื่อจูงใจภาคธุรกิจโดยเฉพาะกลุ่ม SMEs เพิ่มเติมสำหรับการจ้างงาน นอกจากนี้ ยังควรมีกลไกในการช่วยเรื่องการจับคู่ระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง (job matching) ให้สะดวกรวดเร็ว ตรงความต้องการ และมีต้นทุนที่ถูกลง โดยการใช้ช่องทางแพลตฟอร์มออนไลน์ที่คนจำนวนมากสามารถเข้าถึงได้แล้ว เพื่อให้กลไกตลาดของตลาดแรงงานทำงานได้ดีขึ้น

2) การดูแลสวัสดิการแรงงาน ทั้งการดูแลพนักงานให้ปลอดภัยจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 การชดเชยรายได้ การให้เงินโอนทั้งแบบทั่วไป หรือแบบเจาะจง (targeted) โดยเฉพาะสำหรับกลุ่มแรงงานนอกระบบซึ่งมักมีรายได้น้อยและมีความอ่อนไหวต่อภาวะวิกฤติสูง การดูแลเรื่องค่าครองชีพ เช่น การเลื่อนกำหนดชำระภาษี การเลื่อนกำหนดชำระสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย หรือ การคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่ครัวเรือนที่เปราะบาง เป็นต้น

3) การฝึกทักษะแรงงาน เช่น การพัฒนาทักษะฝีมือที่จำเป็นในการย้ายไปสู่อุตสาหกรรมที่มีแนวโน้มเติบโตได้ดีในอนาคต เช่น ธุรกิจดิจิทัล บริการสุขภาพ บริการสำหรับผู้สูงอายุ ฯลฯ โดยเฉพาะแรงงานที่ได้รับผลกระทบในปัจจุบัน เนื่องจากจะช่วยทั้งการทำงานในปัจจุบันและการเปลี่ยนสู่งานอุตสาหกรรมอื่นในอนาคต รวมไปถึงการเพิ่มทักษะสำหรับแรงงานในอุตสาหกรรมที่มีอยู่เดิมให้สามารถทำงานได้หลากหลายหน้าที่มากขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับการใช้คนทีน้อยลงในหลายธุรกิจด้วย

ทั้งนี้ **EIC** มองว่าการเพิ่มทักษะและปรับทักษะ (upskill and reskill) ของแรงงานเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องควรทำควบคู่กับการประคับประคองตลาดแรงงานในวิกฤติเศรษฐกิจ เพื่อยกระดับผลิตภาพของแรงงานในระยะยาว ซึ่งแรงงานผลิตภาพสูงเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อเศรษฐกิจไทยเป็นอย่างยิ่งเพื่อมาชดเชยกำลังแรงงานที่มีจำนวนลดลงตามแนวโน้มการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ■